

Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Кафедра права, філософії та політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Протокол №1 від «25» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

Галузь знань – 08 - Право
Спеціальність – 081 – Право
Освітній ступінь – бакалавр
Форма навчання – денна/заочна
Форма підсумкового контролю – екзамен

2023-2024 навчальний рік

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології

Протокол №1 від 25 серпня 2023 року.

Розробник: **Грищенко Олександра Петрівна** – кандидат юридичних наук, ст. викладач кафедри права, філософії та політології Навчально – наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського, НУЧК імені Т.Г. Шевченка.

Мова навчання – українська.

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)	Обсяг навчальної дисципліни (заочна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна	Загальна кількість годин: 90	Загальна кількість годин: 90
	Шифр та назва спеціальності 081 - право	Шифр та назва спеціальності 081 - право
	Лекції (теоретична підготовка): 16 год.	Лекції (теоретична підготовка): 10 год.
Рік підготовки: 3	Практичні: 14 год	Практичні: 6 год.
Семестри: 6	Самостійна робота: 60 год.	Самостійна робота: 74 год.
	Вид контролю: екзамен	Вид контролю: екзамен
Кількість кредитів ECTS:5		

Навчальний курс «Цивільне процесуальне право» розрахований на студентів закладів вищої освіти правових спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Предмет дисципліни «Цивільне процесуальне право» охоплює коло теоретичних і практичних проблем, які існують під час виникнення, зміни та припинення цивільно процесуальних відносин. Після завершення вивчення дисципліни «Цивільне процесуальне право» студенти можуть вільно оперувати основними категоріями цивільного процесу, характеризувати сутність цивільнопроцесуальних правовідносин, використовувати практичні навички при вирішенні конкретних життєвих ситуацій, складанні документів тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з:

Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу

Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини

Тема 3: Інші учасники цивільного процесу

Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі

Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати

Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ.

Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову

Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення.

Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу

Тема 10: Судові рішення

Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження

Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративноправових відносин

Тема 13: Окреме провадження

Тема 14: Апеляційне провадження

Тема 15: Касаційне провадження

Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами

Метою курсу «Цивільне процесуальне право» є досягнення всебічного глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті цивільно-процесуальних відносин, підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням цивільного процесу.

Завданнями дисципліни «Цивільне процесуальне право» є:

- самостійно аналізувати акти цивільно-процесуального законодавства;
- володіти навичками практичного використання цивільноправових засобів.
- отримують ґрунтовні теоретичні знання у фундаментальній галузі цивільного права, а також окремих його правових інститутах.
- отримують навички в науково-дослідній роботі, що направлені на самостійний збір, обробку та аналіз інформації з різноманітних джерел, що дозволить виявити проблемні аспекти науки цивільного процесу та тенденції її розвитку;
- оволодіють навичками консультивання з юридичних питань у сфері договірної, спадкового права, відшкодування шкоди, відповідно до вимог професійної етики та дотримання професійної таємниці;
- зможуть правильно використовувати практику ЄСПЛ та роз'яснення пленуму Верховного Суду у процесі правозастосування;
- здобудуть навички працювати в команді при вирішенні юридичних питань та складних ситуацій.

2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувані необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК 6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 9	Здатність працювати в команді
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право
СК 8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності
СК 14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення
	Програмні результати навчання*
РН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
РН 3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
РН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
РН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
РН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
РН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
РН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію
РН 11	Володіти базовими навичками риторики

PH 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло
PH 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
PH 14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності
PH 15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних
PH 18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
PH 19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів
PH 20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі і факти і робити обґрунтовані правові висновки.
PH 21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
PH 22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Бакалавр повинен знати:

- використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми;
- самостійно визначати та формулювати ті питання, з яких потрібна допомога і діяти відповідно до рекомендацій;
- вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології, і бази даних;
- демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;

Уміти:

- демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права;
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях,
- відокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

3. Короткий зміст дисципліни.

Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу. Поняття цивільного процесуального права, його об'єкт, предмет, метод, система і значення. Джерела цивільного процесуального права: поняття і класифікація. Поняття, предмет і завдання цивільного судочинства (цивільного процесу). Стадії цивільного судочинства. Поняття, значення і система принципів цивільного процесуального права. Загально-правові, міжгалузеві та галузеві принципи цивільного процесуального права.

Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини. Поняття і характерні риси цивільних процесуальних правовідносин; Їх відмінність від будь-яких інших правовідносин. Передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин: поняття і загально-правова характеристика. Об'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Зміст цивільних процесуальних правовідносин. Поняття і основні риси цивільної процесуальної правоздатності та цивільної процесуальної дієздатності. Характеристика та класифікація учасників цивільного процесу. Правове становище осіб, які здійснюють правосуддя. Правове становище осіб, які беруть участь у справі: - сторони в цивільному процесі (позивач та відповідач), процесуальна співучасть та види: - відповідач; - треті особи; - представники (адвокатів); - органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Тема 3: Інші учасники цивільного процесу. Загальна характеристика осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу. Правове становище секретаря судового засідання. Правове становище та призначення судового розпорядника в цивільному процесі. Свідок у цивільному процесі. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Правове становище експерта, його права та обов'язки. Участь спеціаліста у цивільному процесі. Правове становище перекладача. Призначення особи, яка надає правову допомогу.

Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі. Поняття і класифікація доказів у цивільному процесі. Обов'язки доказування і подання доказів. Обставини, що не підлягають доказуванню у цивільному процесі. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Показання свідків. Порядок їх дослідження. Використання свідком письмових записів. Письмові докази. Порядок їх дослідження. Речові докази. Порядок їх дослідження. Відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису і їх дослідження. Висновок експерта. Порядок дослідження висновку експерта. Поняття і способи забезпечення доказів. Підстави і порядок забезпечення доказів.

Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати. Поняття, значення та класифікація строків у цивільному процесі. Порядок обчислення, зупинення, поновлення та продовження цивільних процесуальних строків. Поняття та види судових витрат. Поняття судового збору (державного мита). Об'єкт і ставки справляння судового збору. Звільнення від сплати судового збору. Поняття і

порядок визначення ціни позову. Поняття і загально-правова характеристика витрат, пов'язаних з розглядом судової справи.

Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ. Поняття підвідомчості цивільних справ та її види. Загальні правила визначення підвідомчості суду. Поняття підсудності. Критерії розмежування компетенції судів щодо розгляду та вирішення цивільних справ. Види підсудності: поняття і загально-правова характеристика. Наслідки порушення правил про підсудність.

Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову. Поняття позову та його елементи. Класифікація позовів. Форма і зміст позовної заяви. Підстави залишення поданої позовної заяви без руху. Підстави повернення поданої позовної заяви. Відмова у відкритті провадження у справі. Зустрічний позов. Форма і зміст зустрічної позовної заяви.

Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення. Попереднє судове засідання. Поняття і підстава забезпечення позову. Види забезпечення позову. Судові виклики і повідомлення. Призначення справи до розгляду.

Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу. Поняття та значення судового розгляду цивільної справи. Судове засідання як процесуальна форма розгляду та вирішення цивільної справи. Складові частини стадії судового розгляду. Безпосередність судового розгляду. Відкладення розгляду справи або оголошення перерви в її розгляді. Право або обов'язок суду зупини провадження у справі. Підстави для закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду. Порядок фіксування цивільного процесу. Заходи процесуального примусу: поняття і загально-правова характеристика.

Тема 10: Судові рішення. Поняття, значення та види судових рішень. Поняття, значення та класифікація рішень суду. Вимоги до рішень суду та їх структура. Умови набрання рішенням суду законної сили та його правові наслідки. Засоби усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив. Поняття, значення та класифікація ухвал суду.

Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження. Загальна характеристика заочного розгляду справи. Умови заочного розгляду справи. Порядок заочного розгляду справи. Порядок перегляду заочного рішення. Оскарження заочного рішення.

Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративно-правових відносин. Поняття і суть провадження у справах, що виникають з адміністративних правовідносин. Категорії справ, що виникають з адміністративних правовідносин. Особливості розгляду справ, що виникають з адміністративних правовідносин. Розгляд справ за заявою прокурора про

визнання правових актів незаконними. Порядок розгляду справ по скаргах на дії органів і посадових осіб у зв'язку з накладенням адміністративних стягнень.

Тема 13: Окреме провадження. Поняття, сутність і значення справ окремого провадження за цивільнопроцесуальним законодавством України. Справи, що розглядаються в порядку окремого провадження. Правове становище осіб, які беруть участь у справах окремого провадження. Загальні правила розгляду і вирішення справ окремого провадження.

Тема 14: Апеляційне провадження. Поняття і значення апеляційного провадження. Право апеляційного провадження та його строки. Підготовка і порядок розгляду справи апеляційним судом. Повноваження суду апеляційної інстанції. Ухвали та рішення суду апеляційної інстанції.

Тема 15: Касаційне провадження. Сутність та значення касаційного провадження. Право касаційного оскарження і процесуальний порядок його реалізації. Прийняття касаційної скарги до розгляду і підготовка розгляду справи судом касаційної інстанції. Попередній розгляд справи судом касаційної інстанції і судовий розгляд справи у касаційному порядку. Повноваження суду касаційної інстанції. Ухвали та рішення суду касаційної інстанції.

Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами. Сутність та значення провадження у зв'язку з винятковими обставинами. Порядок провадження у зв'язку з винятковими обставинами. Повноваження Верховного Суду України за результатами розгляду справи у зв'язку з винятковими обставинами. Умови та підстави перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами. Порядок розгляду заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами.

4. Організація навчання.

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу	9	2	2	5
2	Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини	5	-	-	5

3	Тема 3: Інші учасники цивільного процесу	7	2	2	5
4	Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі	7	2	-	5
5	Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати	9	2	2	5
6	Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ.	9	2	2	5
7	Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову	9	2	2	5
8	Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення.	5	2	-	5
9	Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу	9	2	2	4
10	Тема 10: Судові рішення	5	2	-	4
11	Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження	9	2	2	4
12	Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративно-правових відносин	5	2	-	4
13	Тема 13: Окреме провадження	5	1	-	4
14	Тема 14: Апеляційне провадження	9	1	2	4
15	Тема 15: Касаційне провадження	9	2	2	4

16	Тема Провадження зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами	16:				
			9	2	2	4
Разом за курс			120	28	20	72

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття 1.

Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу

1. Поняття цивільного процесуального права, його об'єкт, предмет, метод, система і значення.
2. Джерела цивільного процесуального права: поняття і класифікація.
3. Поняття, предмет і завдання цивільного судочинства (цивільного процесу). Стадії цивільного судочинства.
4. Поняття, значення і система принципів цивільного процесуального права.
5. Загально-правові, міжгалузеві та галузеві принципи цивільного процесуального права.

Практичне заняття 2.

Тема 3: Інші учасники цивільного процесу

1. Загальна характеристика осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу.
2. Правове становище секретаря судового засідання.
3. Правове становище та призначення судового розпорядника в цивільному процесі.
4. Свідок у цивільному процесі. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
5. Правове становище експерта, його права та обов'язки.
6. Участь спеціаліста у цивільному процесі.
7. Правове становище перекладача.
8. Призначення особи, яка надає правову допомогу.

Практичне заняття 3.

Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати

1. Поняття, значення та класифікація строків у цивільному процесі.
2. Порядок обчислення, зупинення, поновлення та продовження цивільних процесуальних строків.
3. Поняття та види судових витрат.
4. Поняття судового збору (державного мита). Об'єкт і ставки справляння судового збору. Звільнення від сплати судового збору.
5. Поняття і порядок визначення ціни позову.
6. Поняття і загально-правова характеристика витрат, пов'язаних з розглядом судової справи.

Практичне заняття 4.

Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ

1. Поняття підвідомчості цивільних справ та її види.
2. Загальні правила визначення підвідомчості суду.
3. Поняття підсудності. Критерії розмежування компетенції судів щодо розгляду та вирішення цивільних справ.
4. Види підсудності: поняття і загально-правова характеристика.
5. Наслідки порушення правил про підсудність.

Практичне заняття 5.

Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову

1. Поняття позову та його елементи.
2. Класифікація позовів.
3. Форма і зміст позовної заяви.
4. Підстави залишення поданої позовної заяви без руху.
5. Підстави повернення поданої позовної заяви. Відмова у відкритті провадження у справі.
6. Зустрічний позов. Форма і зміст зустрічної позовної заяви.

Практичне заняття 6.

Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу

1. Поняття та значення судового розгляду цивільної справи.
2. Судове засідання як процесуальна форма розгляду та вирішення цивільної справи. Складові частини стадії судового розгляду.
3. Безпосередність судового розгляду. Відкладення розгляду справи або оголошення перерви в її розгляді.
4. Право або обов'язок суду зупини провадження у справі.
5. Підстави для закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду.
6. Порядок фіксування цивільного процесу.
7. Заходи процесуального примусу: поняття і загально-правова характеристика.

Практичне заняття 7.

Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження

1. Загальна характеристика заочного розгляду справи.
2. Умови заочного розгляду справи.
3. Порядок заочного розгляду справи.
4. Порядок перегляду заочного рішення.
5. Оскарження заочного рішення.

Практичне заняття 8.

Тема 14: Апеляційне провадження

1. Поняття і значення апеляційного провадження.
2. Право апеляційного провадження та його строки.
3. Підготовка і порядок розгляду справи апеляційним судом.
4. Повноваження суду апеляційної інстанції.
5. Ухвали та рішення суду апеляційної інстанції.

Практичне заняття 9.

Тема 15: Касаційне провадження

1. Сутність та значення касаційного провадження.
2. Право касаційного оскарження і процесуальний порядок його реалізації.
3. Прийняття касаційної скарги до розгляду і підготовка розгляду справи судом касаційної інстанції.
4. Попередній розгляд справи судом касаційної інстанції і судовий розгляд справи у касаційному порядку.
5. Повноваження суду касаційної інстанції.
6. Ухвали та рішення суду касаційної інстанції.

Практичне заняття 10.

Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами

1. Сутність та значення провадження у зв'язку з винятковими обставинами.
2. Порядок провадження у зв'язку з винятковими обставинами.
3. Повноваження Верховного Суду України за результатами розгляду справи у зв'язку з винятковими обставинами.
4. Умови та підстави перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами.
5. Порядок розгляду заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами.

6. Завдання для самостійної роботи.

Студенти виконують реферативні завдання (презентації) або міні-дослідження (есе) з обраної проблематики за погодженням із викладачем.

Теми презентацій (самостійна робота)

1. Цивільний процесуальний порядок (форма) захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.
2. Поняття цивільного процесуального права і його значення.
3. Місце цивільного процесуального права у правовій системі України.
4. Законодавство про цивільне судочинство.
5. Цивільне судочинство і його стадії.
6. Поняття принципів, їх значення.
7. Принципи цивільного процесуального права, закріплені Конституцією України.
8. Принципи, закріплені законодавством про судочинство.
9. Поняття цивільних процесуальних правовідносин.
10. Підстави і передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин.
11. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
12. Зміст цивільних процесуальних правовідносин.

13. Об'єкт цивільних процесуальних правовідносин.
14. Поняття сторін у цивільному процесі.
15. Процесуальні права і обов'язки сторін.
16. Цивільна процесуальна правоздатність та дієздатність.
17. Процесуальна співучасть.
18. Заміна неналежного відповідача, залучення співвідповідачів.
19. Процесуальне правонаступництво.
20. Поняття і види третіх осіб.
21. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору.
22. Порядок залучення до участі у справі або вступу у справу третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог.
23. Представництво у цивільному процесі, види.
24. Документи, що посвідчують повноваження представників.
25. Повноваження процесуального представника в суді.
26. Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано прав

7. Політика дисципліни та оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях, під час складання екзамену та оцінюється за такими критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота та ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”), якщо його відповідь повністю відповідає змісту питання, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно; студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання та може викласти свою точку зору з проблеми, що обговорюється; студент досить вільно й коректно користується юридичною термінологією.

Студент може отримати **4 бали** (“добре”), якщо його відповідь в основному відповідає змісту питання, не всі основні проблеми визначені чітко, не розкриті досить повно та ґрунтовно; студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення, та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем; студент в основному правильно користується юридичною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Студент може отримати **3 бали** (“задовільно”), якщо його відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко, розкриті лише частково і без належної глибини; студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення, та не має своєї точки зору щодо

більшості проблем; студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.

Студент може отримати **2 бали** (“незадовільно”), якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується юридичною термінологією.

Рівень володіння професійно-методичними вміння визначається під час виконання студентом практичного завдання (аналіз запропонованої практичної ситуації з точки зору застосування норм права, складання власного варіанту її вирішення) на практичних заняттях, при виконанні завдань самостійної роботи, під час складання екзамену та оцінюється за такими критеріями:

- точність та повнота виконання практичного завдання;
- обґрунтованість правового аналізу конкретної теми з точки зору їх відповідності принципам навчання, вимогам поетапного формування навичок і вмінь.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”) або «зараховано», якщо завдання виконане ним повністю, є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та принципам навчання ІМ, відбиває специфіку навчання правового матеріалу, демонструє володіння студентом юридичною термінологією. За розробку, що в основному відповідає вимогам, виконане повністю, проте має незначні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, невелику кількість термінологічних помилок, що не перешкоджають розумінню змісту, він може отримати **4 бали** (“добре”) або «зараховано». Практичне завдання, яке виконане частково, має серйозні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, містить значну кількість помилок, оцінюється **3 балами** (“задовільно”) або «зараховано». Завдання, яке майже чи повністю не відповідає встановленим викладачем вимогам, демонструє недоречне вживання методичних термінів, оцінюється **0-2 балами** (“незадовільно”) або «незараховано».

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8. Розподіл балів за рейтинговою системою

№	Назва теми	Всього балів	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Контроль на робота	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.						
1	Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу	5	3	1	-	1
2	Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини	2	-	1	-	1
3	Тема 3: Інші учасники цивільного процесу	5	3	1	-	1
4	Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі	2	-	1	-	1
Всього за змістовий модуль 1		14	6	4	-	4

Змістовий модуль 2.						
5	Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати	5	3	1	-	1
6	Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ.	5	3	1	-	1
7	Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову	5	3	1	-	1
8	Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення.	2	-	1	-	1
	Всього за змістовий модуль 2	17	9	4	-	4
Змістовий модуль 3.						
9	Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу	5	3	1	-	1
10	Тема 10: Судові рішення	2	-	1	-	1
11	Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження	5	3	1	-	1
12	Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративнопра вових відносин	2	-	1	-	1
	Всього за змістовий модуль 3	14	6	4	-	4
Змістовий модуль 4.						
13	Тема 13: Окреме провадження	15	-	1	13	1
14	Тема 14:	5	3	1	-	1

4	Апеляційне провадження					
15	Тема 15: Касаційне провадження	5	3	1	-	1
16	Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими нововиявленими Обставинами	5	3	1	-	1
Всього за змістовий модуль 4		30	9	4	13	4
Разом за курс		75	30	16	13	16

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	10	3	до 30
Індивідуальне завдання (презентації)	16	1	до 16
Самостійна робота: вирішення практичних ситуацій; складання процесуальних документів; науковий проект ¹	16	1	до 16
Підсумкова контрольна робота	1	13	до 13
Усього			до 75
Екзамен:			до 25
Разом:			до 100

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з	не зараховано з

¹ Самостійна робота є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не виконав самостійну роботу до екзамену не допускається.

		МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ	МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань до екзамену.

1. Поняття цивільного процесуального права і цивільного процесу.
2. Форми захисту прав і законних інтересів.
3. Місце цивільного процесуального права у системі права України.
4. Джерела цивільного процесуального права.
5. Цивільні процесуальні принципи: поняття, види, зміст.
6. Принцип гласності та відкритості в цивільному процесі.
7. Принцип диспозитивності в цивільному процесі.
8. Принцип змагальності в цивільному процесі.
9. Поняття, ознаки та передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин.
10. Елементи цивільних процесуальних правовідносин (суб'єкти, об'єкт, зміст).
11. Поняття та види цивільної юрисдикції.
12. Підсудність: поняття та види.
13. Особи, які беруть участь у справі. Їх процесуальні права та обов'язки.
14. Поняття сторін у цивільному процесі. Права та обов'язки сторін.
15. Співучасть у цивільному процесі. Процесуальні права та обов'язки співучасників. Необхідна (обов'язкова) та факультативна співучасть.
16. Неналежний відповідач та порядок його заміни.
17. Процесуальне правонаступництво. Порядок вступу до процесу правонаступника та його правове становище.
18. Треті особи в цивільному процесі (поняття та підстави їх участі).
19. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору.
20. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору.
21. Відмінність третіх осіб від сторін та співучасників.
22. Участь у цивільному процесі, органів та осіб, яким законом надано право захищати права та свободи інших осіб.
23. Поняття судового представництва. Повноваження представника в суді.
24. Добровільне представництво в суді.
25. Законне представництво в суді.
26. Особи, які не можуть бути представниками.
27. Поняття та види зловживання процесуальними правами.
28. Особи, які сприяють здійсненню правосуддя, їх процесуальні права та обов'язки. (Інші учасники цивільного процесу).
29. Поняття та види строків у цивільному процесі, їх обчислення. Продовження та поновлення процесуальних строків.

30. Поняття та види судових витрат.
31. Заходи процесуального примусу.
32. Цивільна юрисдикція та її види.
33. Поняття та види підсудності.
34. Поняття доказування в цивільному процесі.
35. Поняття судових доказів. Поняття засобів доказування в цивільному процесі.
36. Належність доказів і допустимість засобів доказування.
37. Факти, що не потребують доказування.
38. Пояснення сторін, третіх осіб та їх представників. Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків та їх правовий імунітет.
39. Показання свідків, порядок їх дослідження. Імунітет свідка.
40. Письмові докази.
41. Речові докази. Порядок їх дослідження
42. Забезпечення доказів.
43. Оцінка судових доказів.
44. Поняття, види та елементи позову.
45. Право на пред'явлення позову.
46. Зміни у позовному спорі (зміна підстав та предмета позову).
47. Мирова угода.
48. Відмова від позову, визнання позову. Процесуальний порядок прийняття відмови від позову і визнання позову.
49. Способи захисту відповідача від заявленого позову.
50. Позовна заява, її реквізити. Об'єднання й роз'єднання кількох позовних вимог.
51. Провадження у справі до судового розгляду. Попереднє судове засідання.
52. Призначення справи до судового розгляду. Судові виклики й повідомлення.
53. Поняття і значення судового розгляду.
54. Поняття й види судових рішень.
55. Зміст судового рішення як процесуального документа та вимоги до нього.
56. Засоби усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив.
57. Додаткове рішення.
58. Роз'яснення рішення.
59. виправлення описок та явних арифметичних помилок у судовому рішенні.
60. Набранням рішення суду законної сили.
61. Види ухвал суду першої інстанції.
62. Загальна характеристика заочного розгляду справи.
63. Порядок заочного розгляду справи..
64. Оскарження заочного рішення.
65. Загальна характеристика окремого провадження в цивільному судочинстві.
66. Розгляд судом справ про обмеження цивільної дієздатності, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи.
67. Розгляд судом справ про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності.

68. Розгляд судом справ про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.
69. Розгляд судом справ про усиновлення.
70. Розгляд судом справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення.
71. Розгляд судом справ про відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі.
72. Розгляд судом справ про передачу безхазяйної нерухомої речі в комунальну власність.
73. Розгляд судом справ про визнання спадщини відумерлою.
74. Розгляд заяви про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку.
75. Розгляд судом справ про обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу.
76. Розгляд судом справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб.
77. Загальна характеристика апеляційного провадження.
78. Право апеляційного оскарження та порядок його здійснення. Форма і зміст апеляційної скарги.
79. Розгляд цивільної справи судом апеляційної інстанції.
80. Повноваження суду апеляційної інстанції.
81. Загальна характеристика касаційного провадження.
82. Право касаційного оскарження, касаційного подання судових рішень та порядок його здійснення. Форма і зміст касаційної скарги, подання.
83. Порядок розгляду справи судом касаційної інстанції.
84. Повноваження суду касаційної інстанції.
85. Характеристика перегляду судових рішень Верховним Судом України.
86. Характеристика перегляду у зв'язку з нововиявленими обставинами судових рішень, ухвал і постанов суду, що набрали законної сили.
87. Загальна характеристика виконавчого провадження, як частини судового розгляду.
88. Учасники виконавчого провадження, їх права та обов'язки.
89. Органи примусового виконання судових постанов.
90. Цивільні процесуальні права іноземних осіб.
91. Виконання судових доручень іноземних судів і звернення судів України з дорученнями до іноземних судів.
92. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.
93. Провадження у справах за участю іноземних осіб.

Методичне забезпечення:

1. Цивільне процесуальне право. Робоча програма для студентів спеціальності – 08 Право, за освітнім рівнем 081 – Право.
2. Цивільне процесуальне право. Методичні рекомендації до семінарських занять для студентів спеціальності – 08 Право, за освітнім рівнем 081 – Право.

3. Цивільне процесуальне право. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів для студентів 08 Право, за освітнім рівнем 081 – Право.

12.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. (в редакції Закону № 2147- VIII від 03.10.2017 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436

3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.

4. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

5. Про судовий збір : Закон України від 08.07.2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 14. Ст. 87.

6. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542.

7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. ст.356. 8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.

Допоміжна

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар/за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2018. 650 с.

2. Цивільне процесуальне право України: підручник. Вид. 2-ге, переробл. та допов. : у 2 т./ за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. К. : Алерта, 2021. Т. 1. 330 с.

3. Цивільне процесуальне право України: підручник. Вид. 2-ге, переробл. та допов. : у 2 т./ за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. К. : Алерта, 2021. Т. 2. 572 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.

3. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> - Верховний Суд.